

**ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

6. Sınıf

DİN KÜLTÜRÜ VE

AHLAK BİLGİSİ

CEVAP ANAHTARI

İÇİNDEKİLER

2

DKAB.6.4.2. Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk yılları hakkında verilen bilgileri yorumlayabilme

- a) Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk yıllarında yaşadıklarını inceler.
- b) Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk yıllarında yaşadıklarını kendi ifadeleriyle, doğru ve bilgiyi değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

5

DKAB.6.4.3. Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yılları hakkında verilen bilgileri yapılandırabilme

- a) Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarında yaşadıklarından hareketle çıkarımda bulunur.
- b) Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarına dair öğrendikleri üzerine düşüncelerini ifade eder.

10

DKAB.6.4.4. Fil suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme

- a) Fil suresini ve bu surenin anlamını okur.
- b) Fil suresinin anlamını kendi hayatı için anlamlı hâle getirir.
- c) Fil suresinin anlamını değiştirmeyecek şekilde özetler

13

DKAB.6.5.1. Geleneğimizde, edebiyatımızda ve musikimizde dinin izlerini özetleyebilme

- a) Geleneğimizde, edebiyatımızda ve musikimizde dinin izleriyle ilgili çözümleme yapar.
- b) Din ve kültür ilişkisini gelenek, edebiyat ve musiki örneklerinden hareketle sınıflandırır.
- c) Dinin geleneğimiz, edebiyatımız ve musikimize etkisini yorumlar.

BİR ÇOCUKLUK HİKÂYESİ: HZ. MUHAMMED (SAV)

1. Aşağıda Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk dönemiyle ilgili verilen bilgileri inceleyiniz.

DOĞUMU VE İLK GÜNLER

Miladi takvime göre 571 yılında Mekke'de dünyaya gelmiştir. Babası Kureyş'in ileri gelenlerinden Abdullah, annesi ise Amine'dir. Babası Abdullah, o henüz doğmadan önce bir ticaret yolculuğu sırasında Medine'de vefat etmiştir. Dedesi Abdülmuttalib, torununun doğumunu büyük bir sevinçle karşılamıştır. Kâbe'ye giderek şükretmiş ve ona "gökte ve yerde övülen" anlamına gelen Muhammed ismini vermiştir.

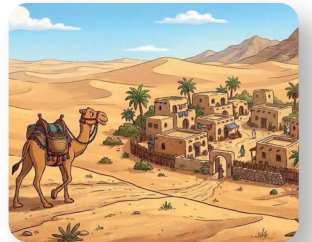
SÜTANNE YANINDAKİ YILLAR

Mekke geleneğine göre sağlıklı büyümesi ve güzel Arapça öğrenmesi için sütannesi Halime'ye verilen Hz. Muhammed (sav), gelişile o eve bereket getirmiştir. Dört yaşına kadar sütannesinin yanında, süt kardeşleriyle huzur içinde büyümüştür. Hz. Muhammed (sav), kendisine emek veren bu aileyi hayatı boyunca unutmamış ve onlara daima vefa göstermiştir.

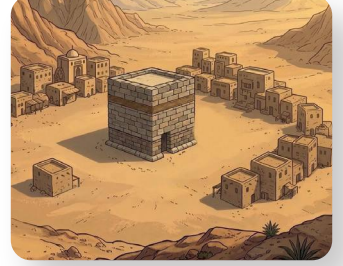
ANNESİ İLE MEDİNE YOLCULUĞU

Hız. Muhammed (sav), dört yaşından itibaren annesi Âmine ile yaşamaya başlamıştır. Altı yaşındayken annesi ve yardımcıları Ümmü Eymen ile birlikte babasının kabrini ve akrabalarını ziyaret etmek amacıyla Medine'ye gitmiştir. Bu sürede arkadaşlarıyla oyunlar oynayıp yüzmeyi öğrenmiştir. Hız. Muhammed (sav) annesi ve yardımcılarıyla dönüş yolundayken annesi Ebva köyünde vefat etmiştir. Bunun sonucunda Hız. Muhammed (sav) hem yetim hem de öksüz kalmıştır.

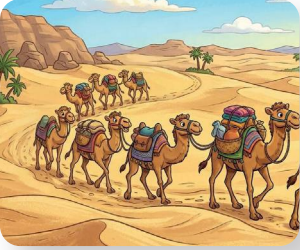
DEDESİ İLE GEÇİRDİĞİ ZAMANLAR

Annesinin vefatından sonra dedesi Abdülmuttalib'e emanet edilen Hz. Muhammed (sav), onun yanında büyük bir sevgi ve şefkatle büyümüştür. Dedesi, sekiz yaşına kadar baktığı torununa sofrasında ve meclislerinde özel bir yer ayırmış ve vefat etmeden önce de onu, oğlu Ebu Talib'e emanet etmiştir. Hz. Muhammed (sav), derin bir sevgiyle bağlı olduğu dedesinin vefatından büyük üzüntü duymuştur.

AMCASI İLE ÇOCUKLUK YILLARI

Dedesinin vefatından sonra amcası Ebu Talib ve yengesi Fatıma'nın yanında yaşamaya başlayan Hz. Muhammed (sav), onlardan kendi çocukları gibi sevgi ve şefkat görmüştür. Amcasıyla yaptığı ticaret yolculuklarına katılarak tüccarlığı öğrenmiş ayrıca ona destek olmak için çobanlık da yapmıştır. Yirmi beş yaşına kadar kaldığı bu aileye büyük bir vefa besleyen Hz. Muhammed (sav), kendisine annesinin eksikliğini hissettirmeyen yengesini "Annemden sonra annem" diyerek her zaman saygı ve rahmetle anmıştır.

2. Aşağıda verilen durumları inceleyiniz. Buna göre Hz. Muhammed'in (sav) öne çıkan özelliğini belirleyerek kısaca açıklayınız.

- **Durum 1:** Dedesi, Mekke'nin ileri gelenleriyle önemli konuları konuşurken bile torununu yanından hiç ayırmazdı. Hz. Muhammed (sav) de bu sohbetleri büyük bir ilgiyle takip ederdi. Kimsenin sözünü kesmez, kendisine bir soru sorulmadıkça sessizce dinlerdi.

Bu durum, Hz. Muhammed'in (sav) ahlaki özelliklerinden saygılı olmayı ön plana çıkarmaktadır. Hz. Muhammed (sav), büyükleri konuşurken sessizce beklemiş ve onların sözünü asla kesmeyerek çevresindekilere karşı ne kadar saygılı olduğunu göstermiştir.

- **Durum 2:** Hz. Muhammed (sav) sütannesinin yanındaki çocukluk yıllarında, arkadaşları ve sütkardeşleri arasında çok sevilirdi. Oyun oynarken kimseyi incitmez, elindeki yiyeceği onlarla paylaşmaktan mutluluk duyardı. Birinin yardıma ihtiyacı olduğunda ilk koşan o olur, arkadaşlarına her zaman destek çıkar ve onları korurdu.

Bu durum, Hz. Muhammed'in (sav) yardımseverlik özelliğini ön plana çıkarmaktadır. Hz. Muhammed (sav), çocukluk yıllarından itibaren çevresindekilere güzellikle davranmış, elindekileri arkadaşlarıyla paylaşarak onları sevindirmiştir.

- **Durum 3:** Hz. Muhammed (sav), çocuk yaşlarından itibaren sorumluluk almaktan çekinmemiş, amcasına yük olmamak için çobanlık yapmıştır. Büyüdüğünde ise bu azmini ticaret kervanlarına taşımış, amcasının yanında yer alarak aile bütçesine katkıda bulunmuştur.

Bu durum, Hz. Muhammed'in (sav) çalışkanlık özelliğini ön plana çıkarmaktadır. Küçük yaşta çobanlık yaparak ailesine destek olması ve ilerleyen yaşlarda ticaret kervanlarına katılarak sorumluluk alması, onun hayatı boyunca sergilediği azimli ve gayretli tutumun en güzel örneklerindendir.

Hiz. Muhammed'in (sav) gençlik yılları; adaletin, dürüstlüğün ve barışın bir toplumda nasıl inşa edilebileceğinin en somut göstergesidir. Bu etkinlikte, O'nun hayatından seçilen önemli dönüm noktaları üzerinden toplumsal sorunlara duyarlılığını, ticari ahlakını ve uzlaştırıcı zekâsını analiz ederek bu erdemleri kendi hayatımıza nasıl taşıyabileceğimizi inceleyeceğiz.

HİLFÜLFUDUL

Cahiliye Dönemi Mekke'sinde can ve mal güvenliğinin olmaması, özellikle güçsüzlerin ve yabancı tüccarların haksızlığa uğramasına neden oluyordu. Yemenli bir tüccarın mallarına el konulması ve yardım bulamaması üzerine yaptığı çağrı, Mekke'de bir dönüm noktası oldu. Hz. Muhammed'in (sav) amcası Zübeyr'in girişimiyle toplanan Mekke'nin ileri gelenleri, kim olursa olsun haksızlığa uğrayanların yanında duracaklarına dair yemin ederek Hilfülfudul'ü (Erdemliler Topluluğu) kurdular. Hz. Muhammed (sav) de, henüz yirmili yaşlarındayken bu topluluğa katılarak aktif rol almıştır.

1. Hz. Muhammed'in (sav) katıldığı bu topluluktan hareketle, onun toplumsal sorunlara karşı tutumu hakkında ne söylenebilir? Açıklayınız.

Hz. Muhammed'in (sav), çevresinde yaşanan adaletsizliklere karşı duyarlı ve sorumluluk sahibi bir genç olduğu sonucu çıkarılabilir. O, Hilfülfudul'e katılarak haksızlık kimden gelirse gelsin karşısında durmuş ve yardıma muhtaç olanların hakkını savunmuştur. Bu durum, onun huzur ve adalet için gönüllü olarak emek verdiğini gösterir.

2. Bugün yaşadığınız çevrede gözlemlediğiniz bir haksızlığı not ediniz. Eğer o dönemdeki topluluğun bir üyesi olsaydınız, bu sorunu çözmek için nasıl bir yol izlerdiniz? Çözüm önerinizi aşağıdaki rapora yazınız.

RAPOR

Gözlemleyen Kişinin Adı-Soyadı: (Öğrenci kendi adını yazacak.)

Gözlemlediği Olay: Okul kantininde sıraya girmeyen büyük öğrencilerin, alt sınıftaki öğrencileri kenara iterek onların sırasını alması ve kimsenin bu duruma ses çıkarmaması.

Çözüm Önerisi: Erdemliler Topluluğu'nun bir üyesi olarak; sessiz kalmak yerine hemen müdahale eder, haksızlık yapanları nazikçe uyarır ve sırasını kaybeden arkadaşlarımla hakkını geri almasını sağladım. Tek başıma yetersiz kalırsam, diğer arkadaşlarımla birleşerek okulda "adalet ve sıradakine saygı" için bir dayanışma başlatır; ihtiyacı olanın yanında dururdum.

TİCARET KERVANI

Hız. Muhammed (sav) henüz genç yaşlardayken Hız. Hatice ticaret kervanını yönetmesi için onunla bir anlaşma yapmıştı. Yapılan anlaşma sonucunda Hız. Muhammed (sav), Hız. Hatice'nin yardımcısı Meysere ile ticaret kervanını Şam'a götürmüştü. Bu yolculuk sırasında malları değerinde satmış, kimseyi aldatmamış ve haksız kazanç elde etmekten kaçınmıştı. Yolculuk dönüşünde ticaretten elde edilen kârı ve ticaret ile ilgili hesapları eksiksiz bir şekilde Hız. Hatice'ye teslim etmişti.

1. Bu metinden Hız. Muhammed'in (sav) hangi ahlaki özellikleri çıkarılabilir?

Hız. Muhammed'in (sav) metinden çıkarılabilen ahlaki özellikleri adaletli, dürüst ve güvenilir olmasıdır.

2. Hz. Muhammed'in (sav) metinden çıkarılan ahlaki özelliklerinden bir tanesini seçiniz. Bu ahlaki özelliğin önemini anlatan kısa bir hikâye yazınız.

Emanet Çanta

Okul çıkışında Ali, otobüs durağındaki bankta unutulmuş siyah bir çanta gördü. Çevresine bakındı, kimse yoktu. Çantanın kapağı hafifçe aralanmıştı ve içinde bir miktar para olduğu fark ediliyordu.

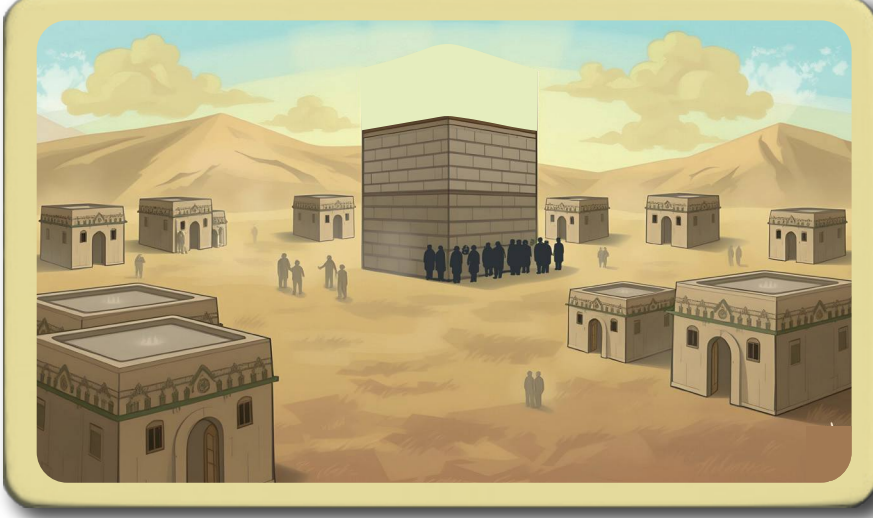
Ali, bir an bile duraksamadı. Çantayı hemen kucağına alarak en yakın polis merkezinin yolunu tuttu. Arkadaşı yanına gelip "Belki de kimse gelmez, içinde çok para var Ali!" dediğinde Ali kararlı bir sesle cevap verdi:

"Hz. Muhammed (sav), kendisine emanet edilen bir şeyi sahibine ulaştırmadan asla huzur bulmazdı. O, 'Muhammedü'l-Emin' lakabını dürüstlüğüyle kazandı. Bize düşen de emanete asla el sürmemektir."

Polis merkezine vardıklarında, çantanın sahibinin telaşla orada beklediğini gördüler. Yaşlı bir amca, emekli maaşını kaybettiği için çok üzgündü. Çantasını Ali'nin elinde görünce sevinçle ona sarıldı ve dürüstlüğü için teşekkür etti.

Ali, o gün cebine tek kuruş koymamıştı ama kalbinde Hz. Muhammed (sav) ahlakını taşımanın huzuruyla evine döndü.

KÂBE HAKEMLİĞİ

Kâbe'nin onarımı sırasında kutsal sayılan Hacerülesved'in yerine yerleştirilmesi konusunda kabileler arasında büyük bir anlaşmazlık çıktı. Sorunu çözmek için Kâbe'nin yakınından geçen ilk kişinin hakem seçilmesine karar verildi. Bu kişinin Hz. Muhammed (sav) olduğunu gören Mekkeliler duruma çok sevindiler. Hz. Muhammed (sav) taşı hırkasının üzerine koydurdu. Her kabile liderine hırkanın bir ucundan tutturarak Hacerülesved'in taşınmasını sağladı. Daha sonra Hacerülesved'i kendi elleriyle yerine yerleştirerek olası bir savaşı önlemiş oldu.

1. Metindeki olay, Hz. Muhammed'in (sav) insanlar arasındaki ilişkilerde hangi değerlere önem verdiğini göstermektedir? Açıklayınız.

Bu olayda Hz. Muhammed'in (sav) adalete, eşitliğe ve toplumsal barışa önem verdiği anlaşılmaktadır. Hiçbir kabileyi diğerinden üstün tutmamış, herkesi çözümün bir parçası hâline getirmiştir. Bu da onun insanlar arasında uzlaşmayı ve huzuru önemseydiğini göstermektedir.

2. Hz. Muhammed'in (sav) gençlik dönemi ahlakını kendinize örnek alarak bir anlaşmazlığın çözümünde "kişileri sürece dahil etmenin" önemi üzerine bir metin yazınız.

Bir sorunu çözerken kişileri sürece dâhil etmek, bu kararda senin de payın var diyerek o kişiye saygı duyduğumuzu göstermektir. Hz. Muhammed (sav), Hacerülesved'i yerine yerleştirirken sadece sorunu çözmedi; her kabile liderine hırkanın bir ucundan tutturarak herkesi bu sürece ortak etti. Böylece Hz. Muhammed (sav) zekâsıyla oluşabilecek bir kavgayı iş birliğine dönüştürmüştü.

Ben de bu birleştirici ahlakı kendime örnek alıyorum. Okulda veya arkadaş grubumda bir anlaşmazlık çıktığında, sadece güçlü olanın değil herkesin fikrini söylemesini sağlıyorum. "En doğrusunu ben bilirim." demek yerine, arkadaşlarıma danışarak orta yolu bulmaya çalışıyorum. Tıpkı o hırkanın uçları gibi, hepimizi bir araya getiren çözümler üretmenin toplumu çok daha mutlu edeceğine inanıyorum.

KÜÇÜK KUŞLARIN BÜYÜK ZAFERİ

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde Elif öğretmen sınıfa girdiğinde gülümseyerek derse başladı. “Çocuklar, bugün sizlere dünyanın en güçlü ordularının bile Allah’ın kudreti karşısında nasıl çaresiz kaldığını anlatan bir olaydan bahsedeceğim.

Hız. Peygamber’in doğumundan kısa bir süre önce, Kâbe’yi yıkmak isteyen Ebrehe adında bir komutan vardı. Ebrehe, içinde fillerin de bulunduğu devasa bir orduyla Mekke yakınlarına kadar gelip karargâhını kurdu. Askerleri, o sırada Mekkelilerin hayvanlarını yağmaladı. Bu sürüler arasında Hız. Peygamber’in dedesi Abdülmuttalib’in develeri de vardı. Abdülmuttalib, Ebrehe’nin yanına gidip sadece develerini geri isteyince Ebrehe şaşırarak ‘Kâbe’yi korumamı dilemek yerine neden sadece develerini istiyorsun?’ diye sordu. Abdülmuttalib ise o meşhur cevabını verdi: ‘Ben develerin sahibiyim, Kâbe’yi ise kendi sahibi koruyacaktır.’

Develerini alıp dönen Abdülmuttalib, Kâbe’de dua ettikten sonra halka dağlara çekilmelerini söyledi. Ertesi gün Ebrehe hücum emri verdi ancak ordunun önündeki fil Mekke’ye doğru tek bir adım bile atmadı. Tam o sırada gökyüzünü kaplayan Ebabil kuşları taşıdıkları pişmiş balçıktan taşları ordunun üzerine yağdırmaya başladı.

Bu olay sonucunda ordu darmadağın oldu. İslam tarihinde bu olaya ‘Fil Vakası’ denir. İşte Rabbimiz, Fil suresinde bizlere bu ibretlik anı şöyle anlatıyor...” diyerek tahtaya Fil suresinin okunuşunu ve anlamını yazdı.

Elif Öğretmen konuşmaya devam etti: “Gördüğünüz gibi çocuklar; görünüşte küçük ve zayıf olanlar, Allah’ın dilemesiyle en büyük güçlüklerin üstesinden gelebilirler. Bu sure bizlere; insan ne kadar güçlü ve kibirli olursa olsun, Allah’ın kudretinden daha büyük bir güç olmadığını hatırlatır.”

Şimdi size bir çalışma kâğıdı dağıtacağım. Bir hafta boyunca her akşam Fil suresini ve anlamını okuyunuz. Okuduğunuz her gün için aşağıdaki kuşlardan birini boyayınız ve verilen soruları cevaplayınız.

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
						

1. Metinde Abdülmuttalib'in Kâbe'yi Allah'ın koruyacağına olan tam güveni, onun zor bir durumda bile sakin kalmasını sağlamıştır. Siz de yaşadığınız olaylarda Allah'a güvendiğinizde nasıl hissedersiniz? Hayatınızdan bir örnekle açıklayınız.

Allah'a güvendiğimde, üzerimdeki çaresizlik duygusunun kalktığını ve kalbimin ferahladığını hissederim. O'nun her şeye gücü yettiğini bilmek, beni olaylar karşısında daha dirençli ve sakin yapar.

Hayatımdan Örnek: Bir keresinde asansörde mahsur kalmıştım. Karanlıkta yapabileceğim hiçbir şey yoktu ve paniklemeye başlamıştım. O an Allah'a sığınıp yardım istedim ve O'nun beni gördüğünü hatırladım. Sonra içime bir sakinlik geldi, korkum geçti ve yardım gelene kadar sabırla bekleyebildim. Allah'a güvenmek, o çaresiz anımda bana dayanma gücü verdi.

2. Fil suresinden hareketle başkalarının inançlarına, ibadet yerlerine ve kutsal saydığı değerlere saygı göstermenin neden önemli olduğunu cevaplayınız.

Fil suresi bize, başkalarının kutsal değerlerine ve ibadet yerlerine saldırmanın ne kadar büyük bir kötülük olduğunu ve bu zorbalığın cezасız kalmayacağını gösterir. İnsanların inançlarına ve kutsal saydığı mekânlara saygı göstermek, toplumsal barışın temel taşlarından biridir.

Elif öğretmen aşağıdaki cevap kağıdını dağıtarak öğrencilere şöyle söyledi: "Çocuklar, panoya astığım kavramların tamamını kullanarak Fil suresinin anlamını özetleyen bir yazı yazınız."

Cevap Kâğıdı:

Kötü niyetli bir yönetici olan Ebrehe, Kâbe'yi yıkmak için harekete geçti. Devasa fillerden oluşan güçlü bir fil ordusu kurarak Mekke üzerine yürüdü. Ancak unuttukları bir şey vardı; Allah her şeyi görüyordu ve Kâbe'yi koruyacaktı. Onlar plan yapıp tehlikeli bir tuzak kursalar da, Allah bu planlarını boşa çıkardı. Gökyüzünde aniden beliren sürüler hâlindeki Ebabil kuşları, küçük taşları bu ordunun üzerine bıraktılar. Sonunda koca ordu, çiğnenmiş ekin yaprakları gibi darmadağın oldu. Bu olay, haksızlık yapanların ve kibirlenenlerin sonunu gösteren büyük bir ibrettir.

BİR RAMAZAN AKŞAMI

Ramazan ayının on beşinci günüydü. Mahallede tatlı bir huzur ve telaş aynı anda yaşanıyordu. İkinci vakti annemle mukabeleden çıkmış yürüyorduk. O sırada annem bana dönerek: “Akşama Ahmet amcanlara iftara davetliyiz.” dedi. Bu habere çok mutlu oldum çünkü Ahmet amcamla sohbet etmeyi çok seviyordum.

Akşam ezanına az bir zaman kala Ahmet amcaların evine doğru yürüyorduk. Etrafta telaşla koşturan insanlar ve sokağı saran taze pide kokusu yaklaşan iftar vaktinin habercisi gibiydi. Camiye asılan mahyanın ışıkları gökyüzünü bir kandil gibi aydınlatıyordu.

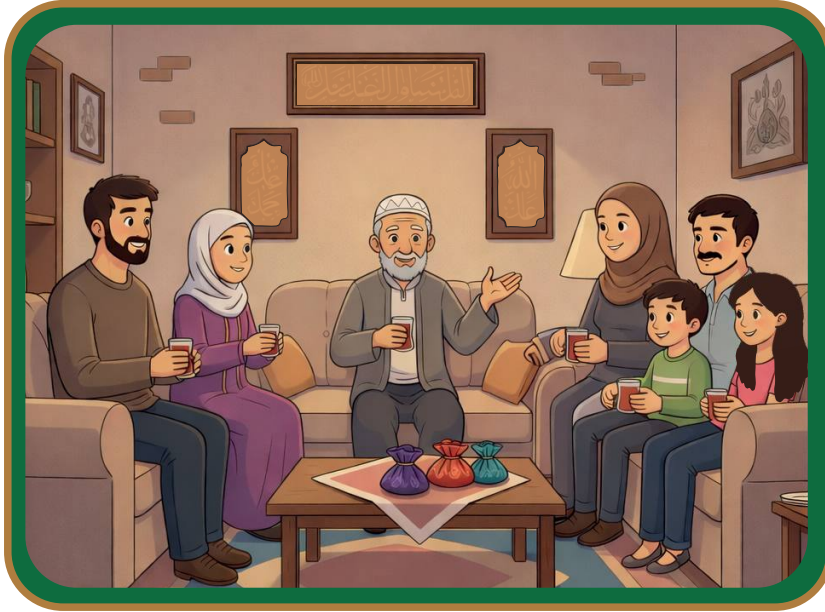
Gökyüzündeki bu güzel manzara eşliğinde eve ulaştığımızda minarelerden yükselen ezan sesi sokağın telaşını bir anda dindirdi. Tam o anda kapı aralandı ve Ahmet amca bizi “Buyurun, soframızın bereketi olun.” diyerek karşıladı. Ramazanın manevi huzuruyla oturduğumuz sofrada dualarla iftarımızı yaptık.

Yemekten hemen sonra evin salonunda cemaat olup akşam namazını kıldık. Namazın ardından hep bir ağızdan salavatlar getirdik. Daha sonra Ahmet amca neyini getirerek üflemeğe başladı. Neyin huzur veren sesine biz de sözlerini tevhit ve naatların oluşturduğu ilahilerle eşlik ettik.

İlahiler yerini derin bir sessizliğe bıraktığında babam gülümseyerek bize döndü: “Bu güzel ilahilerin yanına şimdi de güzel bir şiir ekleyelim. Ramazan’ın manevi havasını en güzel ifadelerle dile getiren pek çok şairimiz var elbette. Ama ben bu akşam sizlere kendi yazdığım bir şiiri okumak istiyorum.” dedi ve şu dizeleri okudu:

Gökten süzülür bir nur, gönüller huzur dolar,
Minareden yükselen o mübarek ezan çağlar.
On bir ayın sultanı, hoş geldin ey Ramazan,
Seninle her sofrada bereket, sevgi kaynar.

Şiirin ardından bir süre hepimiz bu dizelerin etkisinde kaldık. Sohbetler, dualar ve tebessümlerle geçen bu güzel akşamın sonunda vedalaşma vakti gelmişti. Ahmet amcanın babası, sehpanın üzerindeki kadife keseleri göstererek: “Zahmet edip geldiniz, dişinizi bizim soframızda yordunuz, bu da sizin diş kiranız.” diyerek bizlere hediyeler takdim etti. Bu zarif gelenek hepimizi çok mutlu etti.

Metinde geçen dinî ve kültürel kavramları bularak uygun kategorilere yazınız.

GELENEK

- Mukabele
- Mahya
- Diş kirası

EDEBİYAT

- Şiir
- Tevhit
- Naat

MUSİKİ

- Ezan
- İlahi
- Salavat

İlk etkinlikte bulmuş olduğunuz dinî ve kültürel kavramlardan beş tanesini seçiniz. Bu kavramların metindeki kullanımına uygun anlamlarını sözlükten bularak tablodaki yerlerine yazınız. Ardından her kelimenin günlük hayatta nasıl kullanıldığını gösteren birer cümle ekleyiniz.

Sıra	Kelime	Sözlük Anlamı	Günlük Hayattan Bir Cümle
1	Mukabele	Toplu yerlerde yüksek sesle hatim okunurken Kur'an okumasını bilenlerin gözleriyle Kur'an'ı takip etmesi, bilmeyenlerin dinlemesi.	Annem her Ramazan öğleden sonra camide mukabeleye katılır.
2	Mahya	Ramazan gecelerinde, camilerde iki minare arasına gerilen ipler üzerine kandil veya elektrik ampulleriyle yazılan yazı veya yapılan resim.	Ramazan akşamı caminin minareleri arasına asılan mahyayı görünce içimi tatlı bir heyecan kapladı.
3	Diş kirası	Sarayda, zengin konaklarında iftardan sonra konuklara verilen armağan veya para.	Komşumuz iftara gelen misafirlere küçük hediyeler vererek diş kirası geleneğini yaşattı.
4	Şiir	Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimi; manzume, nazım.	Türkçe öğretmenimiz sınıfta güzel bir şiir okudu, hepimiz sessizce onu dinledik.
5	Tevhit	Divan edebiyatında Allah'ı övmek için yazılan manzume.	Ders kitabımızdaki tevhit türündeki şiiri okuyunca, şairin Allah'ın birliğini ne kadar güzel kelimelerle anlattığını fark ettim.
6	Naat	Hiz. Muhammed'in niteliklerini övmek, ondan şefa'at dilemek amacıyla yazılan kaside.	Öğretmenimiz, Hiz. Peygamber'e duyulan sevgiyi anlatan en güzel naat örneklerini sınıfta bize okuttu.
7	Ezan	Müslümanlıkta namaz vaktini bildirmek için müezzinin yüksek sesle yaptığı çağrı.	Akşam ezanı okunurken sokaktaki maçıımızı bitirip hepimiz evlerimize dağıldık.
8	İlahi	Allah'ı övmek, ona dua etmek için yazılıp makamla okunan nazım.	Annem mutfakta yemek yaparken radyoda çok güzel bir ilahi çalmaya başladı.
9	Salavat	Hiz. Muhammed'e saygı bildirmek için okunan dua.	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde Hiz. Muhammed'in (sav) adı her geçtiğinde sınıfça salavat getiririz.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Metinde babanın okuduğu şiirde dinin edebiyat üzerindeki etkisini gösteren hangi kelimeler yer almaktadır? Açıklayınız.

Şiirde dinin edebiyat üzerindeki etkisini gösteren kelimeler "nur", "ezan" ve "Ramazan"dır. Bu kelimelerin kullanılması, dinin edebiyatın dilini ve konusunu nasıl zenginleştirdiğini gösterir. Şairler, dinî kavramları kullanarak hem manevi bir hava oluştururlar hem de kültürel değerleri şiirler aracılığıyla nesilden nesile aktarırlar. Bu durum, dinin edebiyat için önemli ilham kaynaklarından biri olduğunu kanıtlar.

2. Metinde dinin geleneğe etkisini gösteren hangi uygulamalar bulunduğunu yazınız. Bunlardan birini seçerek dinin geleneğe etkisini açıklayınız.

Metinde geçen mukabeleye gitmek, mahya asmak, iftar sofrasında buluşmak, salavat ve ilahiler okumak ile dış kirası geleneği din ve kültürün birleştiği örneklerdir. Bu geleneklerden dış kirası, İslam dininin misafire değer verme ve hediyeleşme tavsiyesinden doğmuştur. Ev sahiplerinin zahmet edip gelen misafirlere teşekkür etmek için hediye vermesi dinimizin cömertlik öğüsünün toplumsal bir geleneğe dönüştüğünü gösterir.

3. Metinde Ahmet amcanın ney üflemesi ve misafirlerin ona ilahilerle eşlik etmesi, musikinin dinî duyguları ifade etmedeki rolü hakkında düşüncelerinizi yazınız.

Musiki, dinî duyguların daha derin ve huzurlu bir şekilde hissedilmesine yardımcı olur. Metinde ney sesinin insanları dinlendirmesi ve hep bir ağızdan söylenen ilahiler, dinin musiki aracılığıyla toplumu birleştirdiğini gösterir. İnsanlar sadece konuşarak değil, musikiyle Allah ve peygamber sevgisini ortak bir duyguyla dile getirmiş olurlar.

